

ဂလန်ဆက်မိတ်

ယုံပုရိသာတ်ဗိုလိက် ကလောကောဒေမန် ညးမသျှိုက်မိုက်သွမ်သွမ်လိက်ပတ်တအ်ညးဂမၠိုင်အံ၊

ဆအဲဂံအခိင်မာန် အဲသွဒိုင်သုတေသနလိက်ပတ်မန်ရ။ စပ်ကိုဝေါဟာရမန်ဂမၠိုင်တဲ ပွဲခေတ်ကာလပိုတဲ
ဏအ် ကျီဒိုင်အခက်ခဲဝါတ်ဂါတ် ဗွဲမဂၠိုင်ရောင် ဝံညာတ်ကေတ်ရ။ တွဟ်နဂံသရင်တတ်စက်အာ အ
ခက်အဲဒဲဝံတအ်မာန်ဂံ ပိုဒးသွအာသုတေသနလိက်ပတ်မန် လဲလဲလးလးရောင်။ ပွဲအရာမသွသုတေသ
နဂံ လိက်ပတ်မန်တြံတို (ဝါ) ပြကိုဟ်မန်ဂမၠိုင်တြံတို သိုခါပြကာ ပိုဒးဗိုလုတ်စီစတ်ဇွတ်သွောတ်
အာရောင်။ လိက်သွက်ဝံသွနိသဲ ဗွဲတောင်လိက်တြံ ကလိဝံဂၠိုင်မာန်ကိုင် ကလောန်သုတေသနဝံ
စိုပ်တရံဂၠိုင်ကိုင် ခိုဟ်ချိုက်ပေင်ဂၠိုင်ကိုင်ရ။

စပ်ကိုဝေါဟာရမန်ဂမၠိုင်တဲ ဆအဲဂံဆိုင်ညာတ်လပ် ဆအဲဂံကတ်လုတ်ဂိုင်သမ္မိလပ်တအ်ဂံ ဗွဲလောင်လောင်
သွံ ဝှိတ်ထွေးဟိုပျးအာရောင်။ ကလောန်သုတေသနလိက်ပတ်မန်မူးဂံ ကျောန်ဆညးမွဲညးခါဝဲဂံ စိုပ်
တရံမာန်ဟံသေင်ရ။ မှိုဟ်ကျောန်ဂၠိုင်ကိုင် ဩဟတ်ဇော်ကိုင် စိုပ်တရံပြဟ်ကိုင်ရ။ ဒုဲညးမွဲကျောန်
လပ်ဟံချိုက်ပေင်ဂံ ညးမွဲညာတ်မူး ဂပ်ဂပ်ဒးဗက်ဖျိုက်ဗပေင်အာရောင်။ ညးမွဲကိုညးမွဲ ယဝ်ရညာတ်
လပ်ဟံတုပ်မူး ဒးဗျီဗျီလှဲဂတးအာလညာတ် နသက်သီသာကေဂမၠိုင်ရောင်။

တွပညာကောန်ချင်သွိုင် မပွဲကိုအွာဟာလီဒေ(Mr. Halliday) အွာဟာသဝဲလ်(Mr. Huswell)
တအ်ဂံ စိုန်ဟံသေင်ကိုကောန်မန်ကိုလေဝ် ညးတအ်စိုတ်လုပ်စ ပွဲလိက်ပတ်မန်ပို ဗွဲမလောန်၊ ညး
တအ်ဒင်ဖအိုတ်အခိင် ဝှိတ်ဩဟတ်သွလ္လီ ဗိုကတ်လုတ်တလပ် လိက်ပတ်မန်တြံဗွဲမဂၠိုင်၊ ပွဲလိက်
ပတ်မန်ဂံ ညးတအ်ဝံသွလပ်သုတေသန ဗွဲမသျှိုက်နက်လဲလးအိုတ်ရ။ ဗွဲဒဒ်သတ်ကွပ်ဇဝ်ပွဲခေတ်လ္လီပရာ
ညးတအ်ဂံ ညးတအ်ဝံချုန့ဗဒ်ကိုလပ် လိက်ပြကိုဟ်အဘိခါန်မန်ဂမၠိုင်ဂံ ပိုကောန်မန်ဂမၠိုင် ဂပ်ဂပ်ဒး
သွအသပ် ဂပ်ဂပ်ဒးထိုင်သး သိုဒးတင်ဂုန်ကိုညးတအ် ဗွဲမလောန်ရောင်။ သွတိုင်ကိုလိက်ဘာသာမန်
တဲ အွာဟာသဝဲလ်ဝံဗဒ်ကိုလပ် လိက်အဘိခါန်ပိဘာသာမွဲအုပ်ဇောတ် အဘိခါန်မန်အေဂံလိက်ဗွာ
ရ။ အွာဟာလီဒေပုန်လေဝ် ဝံဗဒ်ကိုလပ် လိက်အဘိခါန်ခါဘာသာ အဘိခါန်မန်အေဂံလိက်မွဲအုပ်ကို
ရ။ ပြကိုဟ်အဘိခါန်မန်တအ်ဏအ်ဂံ နွံကိုဂျုဟ်မးဗွဲမလောန် ဒ်အထံက်ပင်ကိုပိုမန်တအ် ဗွဲမဂၠိုင်ရ။ ဗွဲ
ဒဒ်အဲကွဲထိုက်မပြဟေင် ပိုကောန်မန်ဂမၠိုင် မြာကလိဝံတနူကိုညးတအ်အိုတ်ရ။ ဒုဲညးတအ်ဟံစိုပ်
တရံတအ်ဂံကို ဒုဲညးတအ်ယုတ်ဒေက်ဆောတ်မှာလပ်နွံတအ်ဂံကို တွဟ်နသွောံဗျိုက်ဗပေင် သွောံပ
လေဝ်ဂဟိုဟ်သွပ်သွးအာမာန်ဂံ ဒ်တာလျိုင်ပိုကောန်မန်ဂမၠိုင်တဲဏအ်ရ။ ဝံညးတအ်မကွပ်ပုလပ်တရံ
မတွံဂးဝံညးတရံသုတေသနလိက်ပတ်မန်ဂံ ပိုကောန်မန်ဂမၠိုင် ထေက်ဒးဆက်ကွပ်အိုတ်ဟေင်ရောင်။

ဟုံကတ်လွတ်လိက်ပတ်မန်ကြော့ ဟုံသုတေသနကိုလိက်ပတ်မန်ကြော့မှူး လိက်ပတ်မန်ခေတ်ပိုတွဲ
ဏာအ် တွဟ်နဂွံဇော်မောဝ်ဂိုလဟိုတိုန်ဂှ် အခေါင်ဂွံင်ဍုန်ကွတ်ကွက်အာရောင်။ လိက်ပတ်ဂှ် နှ်ကြက်
ဂကူ၊ လိက်ပတ်ဂှ် နှ်ပွန်ဒင်ရောင်ဂှ် ပိုကောန်ဂကူမန်တအ် လွဝိုတ်ထေဝံသတိညိ။ လိက်ပတ်မန်ရ
ဗျိုက်တို့ကျေဗွန်အာမှူး ဂကူပိုမန်လေဝ် ကြက်ဒးဗျိုက်တို့ကျေဗွန်အာဍုန်ဍုန်ရ။ လိက်ပတ်မန်ရ ယဝ်ခိုင်
ကျိုက်ယးတူးဒိုင်ဏီမှူး ဂကူပိုမန် တွဲလှိုလေဝ် ကျေဗွန်အိုတ်ကွက်အာဟုံမာန်ရောင်။

ပျော်သုတ်မန်ဂမၠိုင် ပွဲခေတ်ပိုတွဲဏာအ် ညးလှိုမၠိုင်တအ်ဂှ် ဓိုန်နွံကိုစိုတ်ဆာန်ဂကူ ဓိုန်စိုတ်လုပ်စ
တ ပွဲမမင်မွဲဗဟိုလဟိုလိက်ပတ်မန်ကိုလေဝ် တွဟ်နဒတုမြမောဝ်ဂကူမန်တု မူဇကုသွောံပ မူဇကုသွောံ
ကျောန်ရောင် ဟုံတိတ်ဂှ်ဒ်တု ကလောန်ထေက်ကိုဒးကျောန်ဂှ် ဟုံညာတ်တကလောန်တု ဒိုင်ယံင်ဖ
အိုတ်ဒိုင်အခိုင် ပွဲအရာပိုက်ကိစ္စဟုံဇော်တအ်ဂှ်ရ။ ပျော်ဒိုင်အခိုင်ပွဲကလောန် မဟုံမွဲကိုဂုန်ပရဲဒတုဖိုဟိုင်
ဂှိုင်တအ်ဂှ်ရ။ ညးလှိုလေဝ် ဒင်ကျိုင်ပါင်ဖအိုတ်ဒိုင်အခိုင် ပွဲအရာမဒးကယာန်ခေတ်တအ်ဂှ်ရ။ အွာ
လိက်မန်ပိုလှိုတုပွန်ဂှ်လေဝ် မိပ်ဒိုင်ကိုဆဗ္ဗတဂစိုတ်စိုတ်တအ်ဂှ်ရ။ ဝေါဟာရပါဠိလိုတအ်ဂှ် ချူနကိုစိုတ်
မူလဟာ ချူနကိုစိုတ်တွေင်ဟာ ကယာန်ဖအိုတ်ဒိုင်အခိုင်အိုတ်ရ။ ယုဂကူမန်ဂှ် ချူနကိုစိုတ်(န)မှူး
“မန်” ဂှ် ဒးရးဟာ? ချူနကိုစိုတ်(ည)မှူး “မည်” ဂှ် ခိုတ်ဂှိုင်ဟာ? ဂးတု ဒင်ဒေင်ဖအိုတ်အခိုင်
ကယာန်ဒိုင်ညးညွှန်အိုတ်ရ။ ဒွဲပိုက်ကိစ္စဇော် အရာမဒ်ကြက် မဒ်ပရဲဒတုဖိုဟိုင်တအ်ဂှ် မတ်ဂှတု
ဟုံရံင်ဟုံညာတ်အိုတ်ရ။ ဝေါဟာရပိုမန်ကြော့ မဗျိုက်တို့ချိုတ်ဒိုင် ဗွတ်လှိုဟ်မွဲကိုတပြင်တအ်ဂှ် ဗိုလှိုဍေ
ဂွံကလေင်ဂျိုင်တိုန်မွဲဝါပွန်ရောင် ညးမချပ်အောန်ဒိုင်ကွေံကွေံရ။ ညးလှိုတအ်ပွန်ဂှ်လေဝ် မိက်ဂွံပ
လေဝ်ဒိုင်လိက်မန်သူးရ။ ဂွံဒးပလေဝ်လိက်မန်မှူးဂှ် လိက်မန်ပိုဂှ် ဍေလှိုဒိုင်ဟာ? အဲမိက်ဂွံသွာန်ရ။
လိုရောင်ဒးပလေဝ်၊ လိက်ပတ်မန်ပိုဂှ် လှိုဒိုင်ဟုံသေင် အဆိုင်စရဲဒသျှင်တဒိုင် ဗွဲမလောန်ရောင်ဂှ်
ဇှပ်ညးမလွတ်လိက်ပတ်မန်ကြော့တအ် တိညာတ်တအိုတ်ရ။ ဟိုတ်ဂှ်ရ ဂလန်မှူး “ပလေဝ်လိက်
မန်” ဂှ် လှဟိုအိုတ်ညိ။ ပွဲလိက်ပတ်မန်ကြော့တအ်ဂှ် ဒွဲဟုံညီသာရင်ညွှန် နွံဆဗ္ဗတညိနာင်ဂှ် ပို
ဒးပွဲညွှန်အာရ။ ဟိုတ်ဂှ်ရ စူးဟိုတ် “ပလေဝ်လိက်မန်” ဂှ် “ပွဲလိက်မန်” ဟေင် ဂပ်ဂပ်ဟိုရ။ ညး
မိက်ဂွံပလေဝ်လိက်မန်ဂှ် နှ်ညးဟုံလေဝ်လိက်မန် ကွေံကွေံကြာန်နွံမွဲရောင် ပြာကတ်တရ။ ညးမလေဝ်
လိက်မန်ကွေံကွေံတအ်ဂှ် ညးတအ်တိရ်သာလိက်ပတ်မန် တိဒ်လိက်ပတ်မန်အဆိုင်သျှင်တု ဒးပ
လေဝ်လိက်မန်ရောင် ညးတအ်ဟုံဟိုဂးအိုတ်ရ။

ပွဲသုတ်မန်တအ်မကတ်လွတ်လိက်ပတ်မန်ဂှ် တွဟ်နဗဒ်ကိုအထံက်ပင်ညိဂးတု အဲမဒးပလွဲပွဲတိတြဟတ်
ပွဲသုတေသနလိက်ပတ်မန်ဂွံရ။ ဝေါဟာရမန်ကြော့မၠိုင်လောန် မဗျိုက်တို့ချိုတ်ဒိုင်တအ်ဂှ် တွဟ်န
သိုက်ကိုဍေကလေင်ဂျိုင်တိုန်မွဲဝါပွန်တု လိက်ပတ်ပိုမန်ခေတ်တွဲဏာအ် တွဟ်နသိုက်ကိုဍေပွဲဂှိုင်
ရောင်ဆဲတ ဗွဲမလောန်ညိလဝ်စိုတ်တု အဲဒင်ဖအိုတ်အခိုင် ကျေဗိုတ်ပွဲလှိုလှိုပရာ ပွဲညွှန်ပွဲဒ်လဝ် “သု
တေသနလိက်ပတ်မန်(ပထမကွပ်)” ဂွံရောင်အ်။

“သုတေသနလိက်ပတ်မန်(ပထမကွပ်)” ဂွံ ဗွဲအဓိက သုလဝ်တိုင်ကိုလိက်သုတ်ဇာတ်မသုန် (မူလ
လိက်ကျာ်ဇော်အစောံ)ဂှ်ရ။ လိက်တွဟ်တွဟ်လှို မပွဲကိုရာဇာဝံသကထာတအ်ဂှ်လေဝ် သုလိက်အရန်
တု တို့ဗျိုင်လဝ်ကိုရ။ ဒွဲဗွဲမၠိုင် ဇာတ်မသုန်ကွံမသုန်စောံမုမန်ဂှ် နကိုမုဗျာကို နကိုမုအေင်လိက်ကို

ပွားအံ့စတီဗီယပ်လင်ရ။ ပရောပရာဇာတ်ဝတ္ထုတစ်အိတ်လွှာ လှော်ကောက်မန်ဗုဒ္ဓဘာသာ ဂပ်ဂပ်ဗိုလွတ်အိုတ်ရ။ ဒွေတ်လွတ်ဗောဓိသတ်ပို ပွဲကာလပါရမီဥးစတ်တံတံ ကာလဥးဒ်ကျာ်တဲ ဥးတံလင်ရောင်။ ဒွဲထေက်ကိုဒးစွတ်ဂိုင်သမ္ဘိ ဒွဲထေက်ကိုဒးကေတ်ခန်လွတ် ဒွဲမဂပ်ဂပ်ဒွေတ်ဗက်တအံနွံဂိုင်သန်ရ။ သွတ်မန်ပိုလျှိုမဂိုင်တအံ့တုန် လိက်ဇာတ်မသုန်ကွဲမသုန်စောဝံ ဟိုတ်ဒ်အာလိက်ကျာ်လိက်ခပ် ဟံ့သေင်ကိုလိက်ဂတာပ်ခေတ်ဂးတဲ စိုတ်ဟံ့လုပ်စတဲ ဟံ့မိက်ဗိုအိုတ်ရ။ ဇာတ်မသုန်ကွဲမသုန်စောဘာသာမန် မှံဗွတ်(၂၀၀၀)မုက်လိက်ဂ် နအလိုဇကုအဲ ဗွံဗွတ်ပိစောလတုန်ပြင်တဲရ။ မူဟိုတ်အဲဒးဗိုတ် ဂလိုင်လတုန်သင်ဝံ့ရော? ယပ်ရမိက်ဝံ့တီဆပရောပရာဇေသွေးရမ္မး ဗိုတ်မဲ့လတုန်စါလတုန်ဂ် ရံဂပ်ဒိုင်ရ။ တွတ်နကတ်လွတ်လိက်ပတ်မန် ဝေါဟာရမန် သဒ္ဒါမန် ဇွန်လိက်မန်တဲဟေင်ဇကုအဲဒးဗိုတ်ကတ်လွတ်တံ ဂလိုင်ဂလိုင်ဝံ့မဒ်ရောင်။ ဝေါဟာရမန် သဒ္ဒါမန် ဇွန်လိက်မန် ပွဲဇာတ်မသုန်ကွဲမသုန်စောတအံ့ ဇွပ်ဥးဇွပ်အဲ ဥးမသွိက်ကတ်လွတ်တံလိက်ပတ်မန်တအံ့ ထေက်ကြိုက်ကိုဒးဗိုတ်ကတ်လွတ်တံ ဤင်င်ကိုလတုန်ရောင်။

ဟိုတ်ဒ်သင်ဂ်ရ ယွံသွတ်မန်တအံ့ဟို ပရောပရာဇာတ်ဝတ္ထုဝံ့တအံ့ ခိုန်စိုတ်ဟံ့လုပ်စကိုဒ်ကိုရ၊ ဝေါဟာရမန်၊ သဒ္ဒါမန်၊ ဇွန်လိက်မန်တအံ့ ကွဲစိုတ်ကမ္ဘာလွီ ကတ်လွတ်ဂိုင်သမ္ဘိလင်အိုတ်ညိ။ ဇကုအဲဒင်ဖအိုတ်အခိုင် ပလ္လိပရာဗွဲမဂိုင်တဲ မဝံ့လေပ်ကျင်လိက်မန် ဗွတ်အဆံင်လှုဟ်ဏအံ့ သွတ်မန်တံလွက်ဒးအိုတ်အခိုင်ညင်အဲညိဂးတဲ ဗွဲမပြဟ်သန်ဟေင် ညင်ဝံ့လေပ်လိက်မန်မာန်ဂ် အဲထွဲသဘာ်ရီဗင်ကိုသာဏအံ့မဒ်ရောင်။ ယွံသွတ်မန်တအံ့၊ ဩဝ်ကတ်လွတ်လိက်ပတ်မန်အိုတ်ညိအံ့။

နဲသက်လောန်
ခေတ္တကိုန်ချင်အမေရိကာန်

မိက်ဝံ့ကေတ်အဆက်ကိုအဲမ္မး ချူဗစိုပ်နင်လိက် အတိုင်ဋ္ဌာန်ဒမင်ဗွဲသွပ်ဝံ့မာန်ရ။ နကိုဖင်ကို နကို email ကိုလေင် ကေတ်အဆက်မာန်ရ။

Nai Sac Lun
Mon Literature Research Center (MLRC-USA)
814 Larch Lane
Fort Wayne, IN 46825
United States of America

(Tel): 260-483 2045
Email: nailwin@yahoo.com